

1952: het schooltje van het Ambonezenkamp in woonoord Tungelroy

Paul Lammeretz – Bron: Land van Weert

HET SCHOOLTJE VAN JUFFROUW LUKEY.

Het is in velerlei opzichten een zeer bijzonder schooltje waar juffrouw Lukey aan de jeugd van 6 tot 12 jaar de grondbegrippen bijbrengt van het A B C, het daarmee verband houdende lezen en schrijven en het maken van rekenkundige reksen zoals $1 \times 1 = 1$ en met wat daar weer verder aan vast zit.

Bijzonder vanwege de plaats waar het schooltje is gelegen en waarin het is ondergebracht.

Bijzonder om haar wordingsgeschiedenis.

Bijzonder om de leerlingen die dit schooltje bevolken en de wijze waarop het onderricht wordt gegeven.

’N UNIEK GEVAL

Wij hebben dit schooltje op een van die donkere middagen tussen St. Nicolaas en Kerstmis opgezocht. En het was op een geheel onverwacht moment — alleen de Juf wist dat wij vóór de Kerstvacantie wel eens zouden aankomen, om daarmee onze eigen uitnodiging van enige tijd geleden gedaan, gestand te doen — toen wij het klaslokaal, waarin de 1e-, 2e- en derde klas bleken te zijn ondergebracht, van juffrouw Lukey binnenstapten, keken 17 gultige, donkerbruin gebrande gezichtjes, met zwarte, vol levenslust tinkelende ogen, ons aan.

En direct zagen en hoorden wij de ge-

weldige moeijke taak, die de Juf hier heeft te vervullen in het — wat wij zouden willen noemen nog primitieve — schooltje in het Ambonezen kamp te Tungelroy.

In een van de vele barakken is plaats vrij gemaakt voor dit schooltje, welk gedurende geruime tijd in de onderwijswereld een uniek geval is geweest.

Gesticht door het Ministerie voor Uniezaken en Overzeesche Rijksdelen, met de bedoeling om aan de kinderen van de in

Nederland ondergebrachte Ambonezen het nodige onderwijs te geven, werd dit schooltje om velerlei reden later overgedragen aan het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.

Daar de bevolking van de kampen hoofdzakelijk uit Protestanten bestaat, is het duidelijk dat de wens naar voren kwam, dat het onderwijs zou gegeven worden in overeenstemming met hun geloofs-overtuiging. In deze bijzondere onderwijsinstellingen wordt het onderwijs dan ook gegeven op Christelijke grondslag.

Nu deed zich in Weert het eigenaardige feit voor, dat voor het Protestantse deel van de bevolking wel een bijzondere onderwijsinstelling op Nationaal Christelijke grondslag aanwezig was, doch dat deze instelling niet de beschikking had over een eigen schoolgebouw. De in Weert woonachtige leerplichtige Protestanten moesten gebruik maken van de aanwezige Katholieke scholen.

Waar men in het woonoord Tungaloy wel over enige ruimte beschikte kon hier wel onderwijs in de gewenste vorm worden gegeven, hetgeen dan ook geschiedde. Hierdoor kreeg men de uitzonderlijke toestand — en dit dateerde vanaf 1 Januari 1952 — dat er een onderwijsinstelling was, compleet met schoolbestuur en al, echter zonder schoolgebouw, maar wel met een dépendanse (nu sinds enkele weken de in Weert gevestigde Christelijke Nationale Onderwijsinstelling een eigen schoolgebouw in gebruik heeft genomen is deze zonderlinge situatie natuurlijk beëindigd).

Deze vorm zal, zolang het woonoord Tungaloy blijft bestaan, steeds zo moeten blijven. Hier wordt de leerlingen op een speciale manier het eerste onderwijs gegeven.

Het onderwijs aan leerlingen van 6 tot 12 jaar geschiedt in 3 leerjaren, die parallel lopen aan het op alle Nederlandse scholen gegeven onderwijs. Na drie jaren op dit schooltje te hebben doorgebracht zijn de leerlingen even ver als alle andere kinderen en gaan zij dan ook over naar de 4e klasse van de normale lagere school.

HET WAAROM

Het speciale onderwijs blijft echter nodig omdat deze kinderen niets of bijna niets kennen van de Nederlandse taal.

Hen te onderrichten is daarom dubbel zo moeilijk. Zoals ieder kind van 6 of 7 jaar zijn moedertaal nog behoorlijk moet leren lezen, schrijven en spreken, zo moeten ook de jonge Amboneesjes hun eigen taal eigenlijk nog leren. De kinderen moeten allerlei voor hen volkomen vreemde begrippen nog leren.

En waar zij hun eigen taal nog niet geheel beheersen, is het soms zelfs moeilijk om hen in het Maleis bepaalde begrippen duidelijk te maken.

In het taallesje wat juist werd gegeven, kwamen woorden voor als: flonkerende sneeuw kristallen, ijzige kou. Voor ons is de betekenis van die woorden zonder meer duidelijk, maar als je nog nooit sneeuw of ijs hebt gezien, dan is het toch wel moeilijk om van die woorden een begrip te vormen.

De Juf weet het haar leerlingen wel duidelijk te maken. Dit kost veel tijd, daar soms een omstandige uitleg gegeven moet worden.

DANKBAAR WERK

Ze rooien het echter wel, die ondeugend kijkende, watervlugge rakkertjes in het schooltje van juffrouw Lukey.

Zij zijn ontzettend leergierig, de tijd aan hen besteed is heus niet te vergeefs.

Wij hebben ze gehoord, kinderen die 2 maanden geleden nog geen woord Nederlands spraken, lezen nu vlot zinnetjes uit het Nederlandse taalboekje en zij begrepen ook de betekenis der woorden, al hebben ze de daarmee aangeduide zaken nog nooit in werkelijkheid gezien.

Het is voor de Juf een moeilijk en vermoeiend werk.

Het jonge volkje is erg impulsief en steeds in de weer, maar geven blijk een groot bevattingsvermogen te hebben.

Het zijn wat dat betreft, dankbare leerlingen.